

Összefoglaló pályázati jelentés

a Napkelet 1928. évi vers-, novella- és tanulmánypályázatáról.

Több mint négyszáz pályamű érkezett hozzánk az elmúlt év folyamán. Állandó pályázatot hirdettünk, mert nem annyira műveket, mint művészeket kerestünk. Kapcsolatot akartunk teremteni s teremtettünk is a pályázat résztvevőivel: a dilettantizmus akarnokait ismételten elijesztettük, a figyelemreméltókat bírálatunkkal új és új erőfeszítésre ösztönöztük. Sokan öt-hat füzetrel is szerepeltek s akadt, akin az ismételt bírálat jóhatását negyedévről-negyedévre megfigyelhettük. Nem állítjuk, hogy nem ejtettünk el igazi tehetséget. Minket is korlátoz egyéni ízlésünk s a tehetséget fejlődése korai fokán sokszor csak retrospektíve lehet felismerni. Pályaművek elbírálásánál az egyensúlyozottság különben is jogtalan, de elkerülhetetlen előnyt szerez az az alkotó erő eruptív villanásaival szemben. Azonban melyik pályázat kérkedhet azzal, hogy mindenkinek megadta a magát? Megelégszünk, ha azokért, akiket felmutattunk, nem kell szégyenkezniük. Hisszük, hogy írók ők, a szó nemesebb értelmében is. Van-e köztük kivételes tehetség: munkásságuk fogja eldönteni.

A *verspályázat* résztvevői közt *Gulyás Pál* volt az, akinek egyre gazdagodó három füzete, szemünk előtt bontakozó forma- és képzeletkincse egymagában is kárpótolt a közel háromezer versenyző vers elolvasásáért. Biztos ízlésű, fejlett formaérzékű költő, képzelete gyöngéd s bár részletező, mindig messze nyílal. Áhitatos lélek s utolsó füzete reményt nyújt, hogy hang- és kompozícióbeli egyhangúságából, mely tehetsége korlátának látszott, sikerül kitörnie.

E költemények mellett minden tekintetben megáll *Juhász Géza* egyetlen versfüzete, melyet első negyedévi jelentésünkben méltattunk. Azóta más folyóiratokban megjelent dolgozataival s önálló munkáival is bebizonyította, hogy egyike az új írónemzedék érdemesebbjeinek.

Ismert nevű, általunk sokra tartott költők is beküldték verseiket. *Marconay Tibor* két füzete, ha nem éri is el tulajdon legjobb színvonalát, több üden színezett, eleven lendületű verssel gazdagította a pályázat anyagát. *Nagy Emma* eredeti villanású, a hangulatot spontán szerkezetű ömlesztő költeményeinek sokat árt szándékos, de mégis túlzott pongyolaságuk. Minden költeményében ott a letagadhatatlan lírai-szikra, de sok a zavaró félrebicsaklás is. *József Atilla* ciklusának csinált egyszerűsége mögött túlos fölényesség áll. Versei nem kényszerülten ilyenek, inkább ilyet is tud írni, ha akar. Műszögleteségei nem őszintén naivak. Tehetséges költőnek nem elég meggyőző írásai.

A felsoroltakon kívül számos versfüzetben találtunk egy-két szép verset, sok megüti az átlagot. Itt csak *Dsida Jenő* füzetét emeljük ki. Szabad verseiben tagadhatatlan költői szemlélet és szuverén ízlés elegyedik *Kosztolányi- és Bartalis- emlékekkel*.

A *novellapályázat* résztvevői közt *Dallos Sándor* a legvitathatatlanabb érték. Egyszerű, mégis drámai erejű. Minden modorosságtól ment elbeszélőhangja mögött el nem sajtátható, ösztönös rendező erő készíti elő a hatásos

teőponton. *Szegénység* című novellája is annak mutatja, aki: istenadta, romlatlan tehetségnek.

Szakáts László négy novellájában izgatott lelkiállapotok hatásos ábrázolójának mutatkozott. Művei a maguk nemében hibátlanok. Megvan benne az az írói makacsság, amely vállalt tárnáját teljesen kiaknázza. Föltétlen érték, akit csak az irodalmi specialisták ismert sorsától féltünk.

Váczy József minden műve komoly, becseületes munka. Novellái nagy-koncepciójúak, pontosan kifejtettek, de egy árnyalatnyi nehézkesség minduntalan leleplezi tehetsége korlátait.

Thury Lajost nem kell a Napkelet olvasóinak bemutatnunk, a pályázatra beküldött *Válság* című novellájának a lélekrajzi része kitűnő, de nem revelálja íróját úgy, mint más, ismert írásai.

A novellák közt különösen sok a közepesen felüli munka. Itt csak néhányat emelhetünk ki. *Hún László Kérő emberek*-je meleg szívű, kedves novella. Részletezései nem fölöslegesek, sőt ép ezek által válik szuggesztívva. Stílus-sutaságai ellenére is nagyon sokra tartjuk. *Fehér Gábor Jenei csodálatos históriája* című novellája, melyet még a nyáron mutattunk be, megérdemelt tetszést aratott valóság és mese határán lebegtetett költői hangjával. *Gömöri Jenő* három apró írásában az előadás, a mindig finom ötlet egész rejtett tartalmát felkavarja. Mondatai célbatalalók. Nagy rutinra valló írócsokkák, kár, hogy jelentéktelenek. Nagyerejű, de rendkívül kiforratlan író *Irtványi Gina*. Durva stílus- és izlésbotlásai miatt novelláit még közlésre sem ajánlhatjuk, de képességei mellett kötelességünk itt is tanúságot tenni.

A *tanulmánypályázat* néhány erősen vitatható értékű munka után az utolsó negyedben határozott eredményt hozott. *Just Béla Francis Jammes* című essay-je szép és gazdag portraít. Szerzője nemcsak tájékozott kommentátor, de igazi művészetérző is. Stílusa egyszerű, de a jellemzés legfinomabb árnyalásában is biztos és elégséges.

Arnóti Jenő Hamlet-tanulmányában gyengébb stiliszta, de talán eredetibb gondolkozó mutatkozik be. Nyelve nem elég szemléletes, de ha a kifejezés nehézségein áttörtünk, magas és elvontságában is költői észjárásban gyönyörködhetünk. Erőltetett zárkövetkeztetése ellenére is a másik tanulmány mellé merjük állítani.

Áttekintve a pályázók gazdag során, igazságtalannak éreznők, hogy amint eredetileg terveztük, három ötszázpengős díjat adjunk ki. Úgy gondoljuk, jobban megközelítjük a méltányosságot, ha az egész 1500 P-t tíz részre osztjuk szét s három 200 pengős első, négy 150 pengős második s három 100 pengős harmadik díjat adunk ki. Első díjat kapnak: Dallos Sándor, Gulyás Pál és Juhász Géza. Másodikat: Arnóti Jenő, Just Béla, Szakáts László és Váczy József. Harmadikat: Marconnay Tibor, Nagy Emma, Thury Lajos. Külön dicséretben részesülnek: Dsida Jenő, Fehér Gábor, Gömöri Jenő, Hún László, Irtványi Gina és József Attila.

Az itt meg nem említett novellák és versek bírálatát harmadik negyedévi részletes jelentésünkben adjuk.

Budapesten, 1928 január 4-én.

Hartmann János, Németh László, Rédey Tivadar.